

Position paper

PERSPECTIEF OP INCLUSIEF

onderwijsgroep

Buitengewoon

*Lokale inclusieve opdracht voor
het vo en het vso voor het behalen
van een startkwalificatie.*

Documentclassificatie

Voor dit document hanteren wij classificatie: **Openbaar**

Classificatie	Toelichting
Geheim	Strikte toegangscontrole. Opslag op beveiligde servers met encryptie. Distributie alleen via beveiligde kanalen.
Vertrouwelijk	Dit document mag enkel intern worden gebruikt en gedeeld met medewerkers van Onderwijsgroep Buitengewoon.
Openbaar	Geen restricties op toegang of distributie. Mag vrijelijk gedeeld worden binnen en buiten Onderwijsgroep Buitengewoon.

Bestuurder: Peter Schutte
Vastgesteld op: 3 februari 2026

Inhoud

1. Inleiding.....	4
2. Waarom is inclusief onderwijs goed voor leerlingen?.....	5
3. Maatschappelijke opdracht: inclusief onderwijs	6
3.1. Definitie inclusief onderwijs	7
3.2. Definitie inclusieve leeromgeving.....	7
4. Regio Venlo	8
4.1. Onderwijs- en netwerkpartners.....	8
4.2. Wat gebeurt er al op het gebied van inclusief onderwijs in het vo in Noord-Limburg?	11
4.3. Probleemstelling	12
5. Visie op inclusief diplomagericht voortgezet onderwijs in de regio Venlo	13
6. Randvoorwaarden voor realisering inclusief onderwijsaanbod	15
6.1. Huisvesting.....	15
6.2. Financiën	15

1. Inleiding

“Binnen inclusief onderwijs zijn alle kinderen en jongeren welkom op een school dicht bij huis. Wie je ook bent en wat je talenten ook zijn. Iedereen telt mee, doet mee en is gelijkwaardig. En er wordt samen en van elkaar geleerd. Zo leren kinderen en jongeren dat iedereen verschillend is en dat ook te respecteren. Bij inclusief onderwijs krijgen kinderen en jongeren met dezelfde talenten gelijke kansen. Ze kunnen het profiel en de vakken kiezen die ze willen. Zo kan iedereen een baan vinden die bij hem of haar past. Inclusief onderwijs heeft een positief effect op het leren en de ontwikkeling van alle kinderen en jongeren. Het legt de basis voor een inclusievere samenleving¹.”

Deze tekst staat op de infographic van de Rijksoverheid over inclusief onderwijs in 2035. De overheid heeft aan alle scholen in Nederland de maatschappelijke opdracht gegeven om toe te werken naar inclusief onderwijs in 2035. De scholen binnen het Samenwerkingsverband VO Noord-Limburg zijn inmiddels volop aan de slag om hier gezamenlijk invulling aan te geven.

Ook Stichting Onderwijsgroep Buitengewoon (OGB) onderschrijft het belang van inclusief onderwijs. Het wordt dan ook een belangrijk speerpunt in het nieuwe strategisch meerjarenbeleidsplan van de stichting.

In dit position paper staat beschreven wat de visie en ambitie van OGB is op inclusief onderwijs met betrekking tot diplomagericht voortgezet onderwijs in de regio Venlo.

In de aanloop naar dit position paper werd regelmatig de vraag gesteld waarom OGB eigenlijk toe wil werken naar inclusief onderwijs en of dit wel in het belang van de leerlingen is. Aan het begin van het position paper wordt dan ook uitgebreid ingegaan op de beantwoording van deze vragen.

Dit position paper is een dynamisch document dat kan worden bijgesteld op basis van nieuwe informatie of verkregen inzichten.

Wij nodigen onze onderwijs- en netwerkpartners graag uit om samen in gesprek te gaan over het realiseren van een écht inclusief onderwijsaanbod in de regio Venlo.

¹ Infographic Rijksoverheid inclusief onderwijs in 2035

2. Waarom is inclusief onderwijs goed voor leerlingen?

Er is veel wetenschappelijk onderzoek gedaan naar de effecten van inclusief onderwijs op leerlingen.

Uit deze onderzoeken blijkt onder meer dat inclusief onderwijs veel positieve effecten heeft op de cognitieve ontwikkeling van zowel leerlingen met als zonder extra ondersteuningsbehoeften².

De leerlingen met extra ondersteuningsbehoeften kunnen leren van de schoolse kennis en vaardigheden van hun klasgenoten. Ze raken meer gemotiveerd om te presteren, omdat in het reguliere onderwijs vaak meer focus ligt op cognitieve ontwikkeling en leerkrachten vaak hogere verwachtingen hebben van de leerprestaties van hun leerlingen, dan in het gespecialiseerd onderwijs.

De leerlingen zonder extra ondersteuningsbehoeften profiteren van de hulp en additionele instructie die hun klasgenoten met extra ondersteuningsbehoeften krijgen en van de expertise die leerkrachten hierdoor ontwikkelen.

De sociale acceptatie van leerlingen met extra ondersteuningsbehoeften blijft een aandachtspunt, ook op inclusieve scholen. Toch blijkt inclusief onderwijs een positief effect op de sociaal-emotionele ontwikkeling van leerlingen te hebben.

Een studie die gebaseerd is op een Nederlandse steekproef van leerlingen met extra ondersteuningsbehoeften in speciale en reguliere scholen toont aan dat reguliere scholen beter zijn om de sociale inclusie van leerlingen met ondersteuningsbehoeften te ondersteunen dan speciale scholen³.

Op inclusieve scholen tonen leerlingen zonder extra ondersteuningsbehoeften meer acceptatie, begrip en tolerantie voor individuele verschillen in de klas. Leerlingen raken gewend aan klasgenoten die er anders uitzien of zich anders gedragen dan zichzelf, waardoor vooroordelen afnemen. Hierbij geldt: hoe inclusiever de school is, hoe beter de ervaring met sociale inclusie.

Verder werkt inclusie door in de schoolloopbaan en op de arbeidsmarkt. Bij inclusief onderwijs krijgen kinderen met dezelfde talenten gelijke kansen. Scholen voor gespecialiseerd onderwijs kunnen vaak vanwege hun kleinere omvang niet alle profielen of schoolsoorten in het voortgezet onderwijs bieden. Op een inclusieve school kunnen kinderen de schoolsoort, het profiel en de vakken kiezen die bij ze passen, zodat ze worden opgeleid voor een baan die bij hen past.

Uit Noors onderzoek⁴ komt naar voren dat middelbare scholieren met leerproblemen en/of psychosociale problemen die onderwijs kregen in inclusieve klassen, 76% meer kans hadden om formele kwalificaties te halen, dan leerlingen die onderwijs kregen in gescheiden klassen. Hetzelfde geldt voor doorstroom naar het hoger onderwijs en kansen op praktische beroepen in de arbeidsmarkt. Het lukt leerlingen uit het

² Kennisrotonde NRO: [bijdrage inclusief onderwijs aan de cognitieve ontwikkeling van po leerlingen](#)

³ Vyrastekova, J. (2021)

⁴ Markussen (2004), Myklebust (2007), Myklebust en Batevik (2009)

gespecialiseerd onderwijs bij gelijke opleidingsniveaus minder goed om een evenwaardige plaats op de arbeidsmarkt te vinden.

Wie van jongs af aan niet meedoet, heeft vaak levenslang onvoldoende kans om gelijkwaardig aan te sluiten⁵.

3. Maatschappelijke opdracht: inclusief onderwijs

Het belang van inclusief onderwijs wordt internationaal veelvuldig onderschreven en is opgenomen in diverse internationale verdragen die door Nederland zijn geratificeerd. Deze verdragen verplichten de overheid zich in te spannen voor inclusief onderwijs en ervoor te zorgen dat alle kinderen welkom zijn binnen het reguliere onderwijs.

Dit betreft onder meer:

- Het Internationaal Verdrag inzake de Rechten van het Kind (1989)
- De Verklaring van Salamanca (1994)
- Het VN-verdrag inzake de rechten van personen met een handicap (2016)

Het toewerken naar inclusief onderwijs is dus niet vrijblijvend.

Ondanks de vele voordelen van inclusief onderwijs voor leerlingen en de inspanningsverplichting die uit de internationale verdragen voortvloeit, blijft het aantal leerlingen in het gespecialiseerd onderwijs stijgen⁶. Naast dat leerlingen de genoemde voordelen mislopen, leidt deze stijging tevens tot financiële problemen binnen samenwerkingsverbanden. Ook zijn er voor scholen uitdagingen op het gebied van onder meer huisvesting, leerlingenvervoer en krapte op de arbeidsmarkt.

In 2022 heeft het ministerie van OCW dan ook gesproken met vertegenwoordigers van jongeren, ouders, schoolbestuurders, samenwerkingsverbanden, gemeenten en andere professionals uit en om het onderwijs en de zorg over de route naar inclusief onderwijs. Dit heeft in 2023 geleid tot de 'Ambitie naar inclusief onderwijs 2035' en de 'Werkagenda route naar inclusief onderwijs 2035'⁷.

In 2024 heeft OCW het beleidskader 'Met elkaar voor alle kinderen en jongeren werken aan een inclusieve leeromgeving' opgesteld⁸. Met dit beleidskader kan landelijk, regionaal en lokaal beleid worden gemaakt op het gebied van inclusief onderwijs.

⁵ Van Binsbergen (2022)

⁶ Druk op de keten (2023)

⁷ Contouren werkagenda route naar inclusief onderwijs 2035

⁸ Beleidskader: met elkaar voor alle kinderen en jongeren werken aan een inclusieve leeromgeving

3.1. Definitie inclusief onderwijs

In het beleidskader staat dat de Nederlandse definitie van inclusief onderwijs luidt:

Inclusief onderwijs is onderwijs waarbij alle kinderen en jongeren dichtbij huis, volwaardig en gelijkwaardig toegang hebben tot een inclusieve leeromgeving waarin zij zich samen ontwikkelen en samen leren en participeren.

Deze definitie is gebaseerd op de definitie en begripsbepaling van inclusie van Unesco⁹ en is in lijn met de eerdergenoemde internationale verdragen.

3.2. Definitie inclusieve leeromgeving

De definitie van een inclusieve leeromgeving luidt:

Binnen een inclusieve leeromgeving zijn alle kinderen welkom op een school dichtbij huis. Er wordt vanuit een pedagogische basis gewerkt aan de brede ontwikkeling van alle kinderen. Elk kind ontwikkelt zich, wordt gezien en hoort erbij. De kinderen leren met en van elkaar. Het schoolteam is multidisciplinair en biedt de ondersteuning die nodig is om alle kinderen onderwijs te bieden.

De inclusieve leeromgeving is toegankelijk voor alle kinderen, leraren en ouders.

De leeromgeving is inclusief als de volgende kernelementen aanwezig zijn:

- **Iedereen is welkom, ontwikkelt zich en hoort erbij**

Elk kind wordt en voelt zich gezien en gewaardeerd, en geen enkel kind wordt uitgesloten van onderwijs. Alle kinderen kunnen dicht bij huis onderwijs volgen, waarbij zij naar dezelfde scholen en schoolsoorten kunnen gaan als de kinderen uit hun buurt. In het voortgezet onderwijs is 'dicht bij huis' in de regio. Op school leren zij verschillen tussen kinderen te waarderen.

Ouders¹⁰ kiezen een school die past bij hun kind en henzelf. Drempels en barrières die het leren en samen volgen van onderwijs in de weg staan, worden zo veel mogelijk weggenomen.

- **Er is goede ondersteuning voor iedereen**

De expertise van het gespecialiseerd onderwijs wordt in beginsel ingezet om kinderen binnen een inclusieve leeromgeving thuisnabij onderwijs te laten volgen. Daarnaast verschuift de focus van individueel maatwerk naar het aanpassen van de pedagogische en didactische context van de school, de leraar of het kind. De expertise vanuit het gespecialiseerd onderwijs zal zich veel meer gaan richten op de context binnen de school en de klas en veel minder op individueel maatwerk. Door het aanpassen van de context wordt het onderwijs zo ingericht dat steeds meer kinderen er optimaal van kunnen profiteren.

In uitzonderlijke gevallen kan de specialistische ondersteuning ook buiten de eigen schoollocatie, maar wel zo dicht mogelijk bij huis geboden worden. Deze ondersteuning is in principe tijdelijk en alleen bij hoge uitzondering structureel.

⁹ [A guide for ensuring inclusion and equity in education](#)

¹⁰ Daar waar in dit position paper ouders staat, wordt ouder(s)/verzorger(s) bedoeld.

- **Alle kinderen leren en participeren**

Ieder kind leert samen met en van klasgenoten. Het curriculum is inclusief, dus alle kinderen kunnen eraan deelnemen. Een inclusief curriculum houdt rekening met verschillen tussen kinderen, met differentiatie in de lesvorm, instructie en verwerking.

Het ministerie van OCW roept scholen in Nederland op om waar mogelijk en waar zich kansen voordoen al stappen te zetten en hierbij vooral te kijken naar wat nu al kan, ook al zijn de ontwikkelingen die langere tijd nodig hebben, zoals aanpassingen in de huisvesting en aanpassing van de wet- en regelgeving, nog niet allemaal gerealiseerd. Zodat steeds meer scholen steeds inclusiever onderwijs bieden¹¹.

4. Regio Venlo

4.1. Onderwijs- en netwerkpartners

In de regio Venlo zijn de volgende onderwijs- en netwerkpartners betrokken bij het bieden van voortgezet (speciaal) onderwijs:

- **Onderwijsgemeenschap Venlo & Omstreken (OGVO)**

OGVO verzorgt regulier voortgezet onderwijs op de niveaus vmbo, havo, en vwo voor leerlingen in de regio Venlo. OGVO bestaat uit drie gelijkwaardige campussen: het Blariacumcollege, College Den Hulster en het Valuascollege. De campussen hebben veel aandacht voor diversiteit in talent en ondersteuningsbehoeften van leerlingen.

- **Wijnberg (Stichting Aloysius)**

Wijnberg biedt (voortgezet) speciaal onderwijs aan leerlingen van 4 t/m 18 jaar met een specifieke onderwijs- en zorgvraag. Hierbij wordt nauw samengewerkt met zorgpartners. Naast het didactisch aanbod, wordt bijgedragen aan het leergeschied maken van de leerling. De leerlingen zijn tijdelijk bij de Wijnberg op school. Daarna begeleidt de Wijnberg de leerlingen naar de best passende vervolgplek. Dit kan een vorm van onderwijs zijn, maar ook een vorm van arbeid of dagbesteding.

- **Wildveld (Stichting Onderwijsgroep Buitengewoon)**

Wildveld biedt praktijkonderwijs aan leerlingen van 12 t/m 18 jaar. Via stages, theorie- en praktijkvakken worden leerlingen toegeleid naar arbeid of vervolgonderwijs. Tijdens de opleiding kunnen leerlingen branchecertificaten en praktijkverklaringen halen. Verder wordt in samenwerking met het mbo (Gilde Opleidingen) de entree-opleiding aangeboden.

- **Velddijk (Stichting Onderwijsgroep Buitengewoon)**

Velddijk biedt voortgezet speciaal onderwijs aan leerlingen die (nog) niet naar het reguliere voortgezet onderwijs kunnen gaan vanwege specifieke onderwijs- of ontwikkelingsvragen. Velddijk werkt toe naar diplomagericht onderwijs op de niveaus vmbo-b, vmbo-k en vmbo-t. Daarnaast biedt Velddijk onderwijs aan leerlingen die

¹¹ Kamerbrief Contouren werkagenda Route naar inclusief onderwijs 2035

willen uitstromen naar de arbeidsmarkt. Velddijk biedt een volledig passend onderwijsaanbod en de juiste begeleiding, waarbij cognitieve vaardigheden net zo belangrijk zijn als sociale vaardigheden.

Velddijk heeft jarenlange ervaring en expertise in maatwerk, ontwikkelingsgericht leren en het bieden van ondersteuning. Velddijk staat voor co-ontwikkeling, kennisdeling en het opbouwen van inclusieve onderwijspraktijken in samenwerking met OGVO en Wijnberg.

- Impuls (Stichting Onderwijsgroep Buitengewoon)

Impuls biedt voortgezet speciaal onderwijs aan leerlingen van 12 t/m 18 jaar die moeilijk kunnen leren en mogelijk een meervoudige beperking hebben. Het onderwijs wordt zoveel mogelijk afgestemd op datgene wat de leerling nodig heeft. Praktijkvakken en stages vormen een wezenlijk onderdeel van het onderwijsaanbod. In de dagelijkse begeleiding is er ook veel aandacht voor sociale vaardigheden. De leerlingen worden begeleid richting dagbesteding en waar mogelijk naar een betaalde baan.

- Ulingshof (Stichting Onderwijsgroep Buitengewoon)

Kindcentrum Ulingshof biedt (voortgezet) speciaal onderwijs, zorg en revalidatie aan kinderen van 2 t/m 20 jaar die een lichamelijke, neurologische, cognitieve, (ernstig) meervoudige beperking hebben en/of langdurig somatisch ziek zijn. De verhouding van onderwijs, zorg en revalidatie is afhankelijk van de behoefte en de potentie van ieder kind en kan door de tijd heen variëren. Het aanbod van de vso-afdeling richt zich in de basis op leerroute 1 en 2. De leerlingen worden begeleid richting zelfstandigheid en participatie in de maatschappij.

Impuls en Ulingshof zijn betrokken bij het vormgeven van inclusief onderwijs in de regio Venlo. Ze vallen echter buiten de reikwijdte van dit position paper, aangezien ze niet gericht zijn op het behalen van een startkwalificatie.

- Samenwerkingsverband VO Noord-Limburg (SWV VO 3101)

Binnen het samenwerkingsverband passend onderwijs werken de v(s)o-scholen in de regio Noord-Limburg samen om invulling te geven aan de ontwikkeling naar inclusiever onderwijs.

In het Ondersteuningsplan 2023-2027¹² hebben de deelnemende scholen de volgende actielijn samenwerking vo/ vso/ pro/ mbo afgesproken:

- Iedere school werkt zichtbaar samen met (andere) scholen voor vso en pro, gemeente en bedrijven
- Elke leerling behaalt minimaal het vooropgestelde uitstroomprofiel (startkwalificatie). Dit betekent ook dat we vooropstellen dat er geen leerling vanuit vo instroomt in vso of pro.
- Elke leerling behaalt in principe zijn vmbo/ havo/ vwo-diploma binnen het reguliere onderwijs.
- Bij zij-instroom pro en vso zijn pro- of vso-scholen herkenbaar betrokken (bijv. aanvraag TLV, maar ook in het voortraject).
- Er is zichtbare doorstroom van leerlingen vanuit pro en vso naar regulier vo.
- Op alle scholen zijn er voorzieningen (ondersteuningsplein, syntheseklas, zorgklas, etc.) voor extra ondersteuning waarbij nauw wordt samengewerkt met (andere) scholen voor vso en pro.
- Binnen elke gemeente (alle scholen in de gemeente samen) is er een aanbod (start eerste leerjaar vo) waarbij leerlingen die op het snijvlak zitten van vo en vso gedurende minimaal een jaar worden begeleid, met als doel doorstroom naar regulier vo (hierbinnen is uiteraard ruimte voor maatwerktrajecten).
- Iedere school levert flexibel maatwerk in het belang van de leerling op het moment dat dit nodig is.

Vanuit het directeurenoverleg in het samenwerkingsverband is een taskforce samengesteld die zich richt op het opstellen van een plan van aanpak ten behoeve van het samen bouwen aan inclusiever onderwijs.

Er wordt een aanvraag ingediend voor deelname aan de Beleidsregel experiment inclusieve leeromgeving¹³. Door deelname aan deze beleidsregel kunnen alle (of een deel van de) leerlingen van een school voor (voortgezet) speciaal onderwijs of speciaal basisonderwijs volledig naar een reguliere school. De leerlingen krijgen extra ondersteuning uit het gespecialiseerd onderwijs.

- Gemeente Venlo

De gemeente heeft de wettelijke taak om te voorzien in onderwijshuisvesting, leerlingenvervoer en jeugdhulp, inclusief de aansluiting met onderwijs. Het samenwerkingsverband en de gemeente spreken samen af hoe de samenwerking tussen onderwijs en jeugdhulp het beste kan worden vormgegeven. In het programma “Gelijke kansen door duurzame samenwerking” werken gemeenten, onderwijs en kinderopvang succesvol samen om ontwikkelkansen voor kinderen te bevorderen.

¹² Ondersteuningsplan 2023-2027

¹³ <https://www.rijksoverheid.nl/onderwerpen/inclusief-onderwijs/beleidsregel-inclusieve-leeromgeving>

4.2. Wat gebeurt er al op het gebied van inclusief onderwijs in het vo in Noord-Limburg?

Inmiddels zijn de onderwijs- en netwerkpartners in de regio Venlo volop aan de slag met de ontwikkeling naar inclusiever onderwijs. Vanuit de opting out lwoo-middelen en de reguliere middelen is het volgende onderwijsaanbod met betrekking tot inclusiever onderwijs gerealiseerd:

- Extra ondersteuning thuisnabij (EOT)

Op alle drie de campussen van OGVO is een ondersteuningsplein ingericht. De leerlingen blijven onderdeel van hun reguliere klas en krijgen maatwerk buiten de klas. De capaciteit per campus is 10–15 leerlingen (afhankelijk van de ondersteuningsvraag).

- PitStop (Den Hulster)

De PitStop is een bovenschools aanbod/maatwerkklas van OGVO voor alle drie de campussen.

De leerlingen die in aanmerking komen voor een PitStop-traject hebben ondersteuningstrajecten binnen de eigen school doorlopen, maar hebben meer nodig dan de ondersteuningsstructuur kan bieden. Binnen de PitStop kunnen de leerlingen een 'nieuwe start' maken middels een maatwerktraject en zich weer richten op welbevinden en onderwijs.

Momenteel bestaan er twee stromingen:

- PitStop regulier. Leerlingen worden (tijdelijk) uit de situatie gehaald met als doel te bekijken of terugkeer naar de eigen klas mogelijk is of dat een andere vorm van onderwijs passender is. Capaciteit: 10 leerlingen.
- PitStop entree. Hierbij worden leerlingen die geen vmbo-diploma gaan halen binnen de vo-school, intern toegeleid naar de overstap mbo. Incidenteel is het mogelijk om intern, binnen deze klas, een mbo niveau 1 diploma te behalen in de bbl-variant, in samenwerking met Gilde Entree Opleidingen. Na het behalen van hun niveau 1 diploma, kunnen leerlingen de overstap maken naar mbo niveau 2 of leren om te gaan werken.

- VO-Inclusief (Blariacumcollege)

VO Inclusief is voor leerlingen van het reguliere basisonderwijs of het speciaal (basis)onderwijs, die extra ondersteuning nodig hebben om in te stromen in het reguliere voortgezet onderwijs. Hierbij krijgen zij een zachte landing binnen een reguliere setting in het vo, met extra structuur, rust en begeleiding. De capaciteit voor schooljaar 2025-2026 is 18 leerlingen. In schooljaar 2026-2027 wordt VO-inclusief uitgebreid met een tweede groep.

- Syntheseklas (Den Hulster)

De syntheseklas is een samenwerking tussen OGVO en Wijnberg. In deze klas zitten reguliere leerlingen met een extra ondersteuningsvraag en vso-leerlingen met een TLV. Er is sprake van maatwerk, waarbij de doelen per leerling worden bepaald, inclusief perspectief op een diploma. Capaciteit: max. 12 leerlingen.

- Pro-vmbo

De pro-vmbo-klas is voor leerlingen met een pro-advies, maar die het perspectief hebben op regulier vmbo. De eerste 1,5 jaar gaan de leerlingen naar pro Wildveld en het laatste half jaar naar het vmbo op een OGVO-campus. Het doel van de pro-vmbo-klas is succesvolle en duurzame doorstroom van pro naar vmbo.

- Da Vinci Class (Den Hulster)

In de Da Vinci Class volgen meerbegaafde en hoogbegaafde leerlingen tweetalig vwo volgens een ingedikte lessentabel in combinatie met een speciaal programma van individuele, project- en begeleidingsactiviteiten. Da Vinci Junior is een samenwerking tussen OGVO en TCV, waarbij leerlingen van de TCV die vóór het einde van groep 8 al klaar zijn met de stof van groep 8 deel kunnen nemen aan de Da Vinci dag op vrijdag. Het doel van de Da Vinci Class is het voorkomen van uitval en het creëren van een passend aanbod voor HB-leerlingen.

4.3. Probleemstelling

Er is dus al op verschillende terreinen sprake van samenwerking tussen regulier en gespecialiseerd onderwijs.

In de praktijk blijkt echter dat de huidige structuur in Venlo nog onvoldoende is ingericht om complexe ondersteuningsvragen in het reguliere vo adequaat te beantwoorden. De focus ligt nog steeds op individueel maatwerk, waarbij met name wordt gedacht in structuren en inrichting.

Er is nog nauwelijks sprake van het aanpassen van de pedagogische en didactische context van de school, het handelingsrepertoire van de leraar of het beter afstemmen op het kind, zijnde de maatschappelijke opdracht vanuit de overheid en nodig voor echte structurele integratie.

De gevolgen van deze focus op individueel maatwerk en het ontbreken van de aanpassing van de pedagogische en didactische context zijn onder meer:

- Eenzijdige overdracht van expertise. Het regulier onderwijs 'ontvangt', terwijl het speciaal onderwijs 'levert', zonder dat het reguliere onderwijs zelf expertise opbouwt.
- Er is onvoldoende gedeeld eigenaarschap van inhoud, middelen en verantwoordelijkheid.
- De financiering en de middelen zijn gekoppeld aan individuele leerlingen of de voorziening, in plaats van dat ze structureel en integraal kunnen worden ingezet.
- Er is gebrek aan duurzame capaciteit binnen het reguliere voortgezet onderwijs om flexibel maatwerk te bieden.

5. Visie op inclusief diplomagericht voortgezet onderwijs in de regio Venlo

Echt inclusief onderwijs houdt in dat de pedagogische en didactische context in het voortgezet onderwijs in de regio Venlo zo is ingericht dat vrijwel alle kinderen binnen het reguliere onderwijs naar school kunnen gaan en (tijdelijke) specialistische ondersteuning binnen of buiten de schoollocatie beschikbaar is voor leerlingen die bovengemiddelde of specialistische ondersteuning nodig hebben.

Voor een duurzaam en inclusief onderwijsaanbod in de regio Venlo is een structurele, gelijkwaardige en wederkerige samenwerking nodig, tussen OGVO, OGB en Aloysius, waarbij Veldijk en Wijnberg hun specifieke expertise doorontwikkelen, behouden en inzetten om het regulier voortgezet onderwijs te versterken en te verstevigen tot kwalitatief goed en inclusief onderwijs.

Hierbij is sprake van de volgende elementen:

- Gelijkwaardige samenwerking en gedeeld eigenaarschap

Alle partners zijn 'co-makers' bij het ontwerp en de uitvoering van inclusief onderwijs, waarbij zij samen verantwoordelijk zijn voor doelen, middelen, huisvesting, personeel en ondersteuning. De besluitvorming vindt plaats op basis van gezamenlijke verantwoordelijkheid.

- Gezamenlijke verantwoordelijkheid voor leerlingen die starten in het vso en doorlopende leerlijnen

Alle leerlingen die starten in het vso met een diplomagerichte route worden ook "administratief" ingeschreven bij een reguliere vo-school in de buurt of bij de school van voorkeur. Tijdens het verblijf in het vso worden de leerresultaten en ontwikkeling van de leerling zorgvuldig en nauwlettend gevolgd. In dit proces is de vo-school direct en frequent betrokken. Tijdens de overstap van vso naar vo is de leerling al goed in beeld bij de betreffende vo-school. De "landing in het vo" wordt gezamenlijk en zorgvuldig voorbereid en georganiseerd. Belangrijk daarbij zijn de contacten en de uitwisseling tussen de medewerkers van beide scholen tijdens het primaire proces. (bijvoorbeeld leerkracht-leerkracht contact of mentor-mentor contact of vormen van co-teaching tijdens "de landing").

De leerlingen die starten in het vo waarvan bekend is dat zij extra en gespecialiseerde ondersteuning nodig hebben, worden besproken in een multidisciplinair team, bestaande uit professionals uit het vo en vso. Hierbij wordt nagegaan welke ondersteuning de leerling nodig heeft om zich optimaal te kunnen ontwikkelen binnen het reguliere vo. De expertise vanuit het gespecialiseerde onderwijs wordt zo veel mogelijk direct, doelgericht en merkbaar in het primaire proces, ingezet. Mocht een tijdelijk plaatsing in het vso aan de orde zijn, dan is de betreffende leerling met de ondersteuningsbehoeften ook al goed in beeld bij de betreffende vso-school.

In principe zijn bij alle leerlingen die voor een startkwalificatie in aanmerking komen én die gespecialiseerde ondersteuning nodig hebben, los van de locatie waar de leerling ingeschreven staat en verblijft, het vo en vso gezamenlijk verantwoordelijk voor het passende aanbod met de bijbehorende ondersteuning. In het OPP en bijbehorend handelingsplan/ -deel, worden deze contacten en afspraken vastgelegd. Op die wijze

zijn ouders/verzorgers ook betrokken en krijgt kenniscirculatie tussen de scholen en professionals een betekenisvolle invulling.

Specialistische voorzieningen buiten de reguliere vo-locaties blijven daarbij beschikbaar voor intensieve ondersteuning van leerlingen voor wie dit echt noodzakelijk is. Deze ondersteuning is in principe tijdelijk en alleen bij hoge uitzondering structureel.

Verder worden doorlopende leerroutes ontwikkeld tussen vso en regulier vo, om instroom, uitstroom en mengvormen te faciliteren.

Als een overstap van vso naar vo aan de orde is, gebeurt dat met een zorgvuldig uitgestippelde route waarbij de “landing in het vo of vso ” stevig ondersteund wordt vanuit het gespecialiseerde onderwijs (o.a. co-teaching, deeltijd met opbouw, instroommomenten). Als een (tijdelijke) overstap van vo naar vso aan de orde is, wordt dezelfde werkwijze en zorgvuldigheid gehanteerd.

- Professionele leergemeenschappen en capaciteitsopbouw

De expertise vanuit Velddijk en Wijnberg richt zich op de context binnen de school en de klas, met als doelstelling dat het onderwijs en de expertise op de reguliere vo-scholen structureel zo wordt ingericht dat steeds meer leerlingen er optimaal van kunnen profiteren.

Velddijk en Wijnberg hebben hierbij een transformatieve rol: niet slechts als leverancier van ondersteuning, maar als motor voor kennisopbouw binnen OGVO. Een tussenstap hierbij is dat satellietteams van Velddijk en Wijnberg tijdelijk binnen vo-locaties gaan werken om kennis en ondersteuning te bieden. Op termijn dient het reguliere vo intern vakmanschap in leerkrachthandelen te ontwikkelen, waardoor reguliere vo-teams zelf bekwaam worden in het bieden van inclusief en ondersteunend onderwijs.

De samenwerking gaat dus van externe ondersteuning naar structurele, gezamenlijke professionalisering: co-teaching, coaching-on-the-job, gezamenlijke scholing en ontwikkeling van gedeelde werkwijzen en protocollen.

De expertise van Velddijk en Wijnberg wordt hiermee niet uitgefaseerd, maar juist vermenigvuldigd en geborgd binnen het reguliere vo. Het specialistisch aanbod blijft behouden voor waar dit nodig is.

6. Randvoorwaarden voor realisering inclusief onderwijsaanbod

6.1. Huisvesting

Voor zowel de transitiefase (met externe expertise in vo-gebouwen) als het einddoel (zelfstandig, inclusief vo met eigen expertise) is een hybride, flexibele huisvestingsstructuur cruciaal.

Hierbij dienen de reguliere vo-locaties zo te worden ingericht dat ze ook ruimte hebben voor ondersteuning, specialistische zorg en verbinding met expertisecentra. In de transitiefase dient er ruimte binnen de vo-locaties te zijn voor de satellietteams van Velddijk en Wijnberg om kennis en ondersteuning te bieden.

Velddijk en Wijnberg behouden ieder een centrale vso-locatie die fungeert als expertisecentrum voor scholing, intervisie en intensieve begeleidingsmogelijkheden. Ook deze huisvesting dient flexibel te zijn en geschikt te zijn voor onder meer gezamenlijke programma's, co-teaching, onderwijs aan groepen met extra ondersteuning en voor specialistische voorzieningen.

6.2. Financiën

Momenteel vindt de bekostiging plaats per individuele leerling of per voorziening. Om inclusief onderwijs structureel mogelijk te maken, is echter een duurzame, transparante en gebundelde bekostiging nodig, waarbij de bekostiging per samenwerkingsverband of op regiobasis plaatsvindt¹⁴.

Verder is er naast de reguliere bekostiging, budget nodig voor specialistische ondersteuning, professionalisering en co-teaching. Tevens dienen investeringen te worden gedaan in de aanpassing en flexibilisering van de huisvesting. Hierbij dienen meerjarige afspraken te worden gemaakt om de continuïteit en kwaliteit te waarborgen.

¹⁴ Dit sluit aan bij de doelstelling van de Wet passend onderwijs (WPO/WVO), die bekostigings- en ondersteuningsmiddelen richt op samenwerking én maatwerk. ([Officiële Bekendmakingen](#))